



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 511/2021-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Jaromírom Šmátralom, PhD. – advokát, s. r. o., Martinčekova 13, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Obdo/71/2019 z 29. októbra 2020 a proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41CoPv/13/2017 z 20. septembra 2017 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. januára 2021 domáha vyslovenia porušenia práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov o neodkladných opatreniach v civilnom spore. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

II.

2. Žalobca podal 12. apríla 2017 na Okresnom súde Banská Bystrica návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal, aby súd uložil sťažovateľovi ako žalovanému 1 a ďalším dvom žalovaným 2 a 3 zdržať sa používania grafického vyobrazenia textu a zákaz porušovania a ohrozovania práv z ochrannej známky. Okresný súd návrhu vyhovel a uznesením z 12. júna 2017 nariadil neodkladné opatrenie, pričom žalobcovi uložil podať žalobu vo veci samej do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia.

3. Sťažovateľ podal elektronicky 20. júla 2017 odvolanie, v ktorom namietal nesprávny procesný postup súdu, ktorý vyzval žalobcu na odstránenie väd návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Podľa sťažovateľa ak okresný súd považoval návrh navrhovateľa za neurčitý,

mal ho podľa čl. 4 ods. 1 v spojení s § 327 Civilného sporového poriadku bez výzvy na odstránenie väd odmietnuť. Z rovnakých dôvodov podali odvolanie aj žalovaní 2 a 3.

4. Krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením odmietol odvolanie sťažovateľa z dôvodu, že odvolanie podal po uplynutí lehoty, keďže rozhodnutie okresného súdu mu bolo doručené 22. júna 2017, no sťažovateľ podal odvolanie až 20. júla 2017. Voči žalovaným 2 a 3 krajský súd zmenil rozhodnutie okresného súdu tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, keďže nariadené neodkladné opatrenie považoval za nevykonateľné. Okrem toho ho považoval za nedôvodné, keďže žalobca neosvedčil protiprávne konanie žalovaných, a to, že by ich konanie bolo spôsobilé zasiahnuť do jeho práv.

5. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré odôvodnil § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, keďže uznesenie okresného súdu mu nebolo doručené 22. júna 2017, ale 10. júla 2017. Najvyšší súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietol, keď napadnuté uznesenie nepovažoval podľa § 420 Civilného sporového poriadku za rozhodnutie vo veci samej alebo rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, čo potvrdzuje aj to, že žalobca podal proti sťažovateľovi a žalovaným 2 a 3 žalobu o ochranu práv z ochranných znáмок a o ochranu pred nekalou súťažou.

III.

6. Vo vzťahu k oboj napadnutým uzneseniam vyvodzuje sťažovateľ porušenie svojich základných práva z toho, že tieto rozhodnutia nie sú správne v rovine podústavného práva. Rozhodnutiu krajského súdu vytyka nesprávne odmietnutie včas podaného odvolania. Vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu sťažovateľ poukázal na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (3Cdo/157/2017, 5Obdo/76/2016, 4Obdo/66/2017), z ktorých vyplýva, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení je rozhodnutím vo veci samej, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samotnú, a teda je voči nemu prípustné dovolanie. Ďalej uviedol, že jediným dôvodom, o ktorý najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie, je, že žalobca podal 29. marca 2018 žalobu proti nemu a žalovaným 2 a 3, z čoho dospel k tomu, že nariadené neodkladné opatrenie nie je rozhodnutím vo veci samej. Ďalej sťažovateľ poukázal na to, že krajský súd žalobcovi proti nemu priznal nárok na náhradu trov konania, z čoho tiež plynie, že ide o rozhodnutie vo veci samej.

7. Napokon sťažovateľ poukazuje na to, že voči nemu uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 9. októbra 2017 a žalobcovi uplynula lehota na podanie žaloby vo veci samej 8. novembra 2017, no žalobu podal až 29. marca 2018. Z toho sťažovateľ vyvodzuje, že nie je možné vyvodiť žiadnu súvislosť medzi návrhom na neodkladné opatrenie a žalobou, tak ako to urobil vo svojom rozhodnutí najvyšší súd, pretože ponecháva na úplnej svojvôli dovolacieho súdu, kedy posúdi rozhodnutie o neodkladnom opatrení ako rozhodnutie vo veci samej. Sťažovateľ takýto názor považuje za neakceptovateľný, keďže pripúšťa svojvôľu pri posúdení charakteru neodkladného opatrenia na úkor právnej istoty strany konania.

IV.

8. Z priebehu konania pred všeobecnými súdmi je zrejmé, že proti sťažovateľovi ako žalovanému bolo právoplatne nariadené neodkladné opatrenie s tým, že žalobcovi bolo právoplatne k 9. októbru 2017 uložené, aby do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia podal žalobu vo veci samej. K splneniu tejto povinnosti

zo strany žalobcu nedošlo, keďže jeho žaloba proti sťažovateľovi bola podaná až 29. marca 2018. K uloženiu povinnosť žalobcovi došlo podľa § 336 ods. 1 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania, môže vo výroku uznesenia uložiť navrhovateľovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej; súd túto povinnosť neuloží najmä vtedy, ak je predpoklad, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami. Okresný súd možnosť uloženia povinnosti podať žalobu vo veci samej využil, pričom žalobca si zjavne túto povinnosť v súdom stanovnej lehote nesplnil. Z § 336 ods. 1 Civilného sporového poriadku vyplýva, že súd aj bez návrhu uznesenie o neodkladnom opatrení zruší, ak žaloba nebola v lehote podaná. Toto ustanovenie sťažovateľovi od 8. novembra 2017 umožňuje, aby sa proti nariadenému neodkladnému opatreniu bránil podaním návrhu na jeho zrušenie.

9. Okrem toho z namietaného rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že krajský súd neodkladné opatrenie proti žalovanému 2 a 3 zrušil a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol z dôvodu, že nimi uložené povinnosti, ktoré sú obsahovo zhodné s povinnosťami uloženými žalovanému, sú nevykonateľné a nie je osvedčená potreba ich nariadenia. Konštatovanie materiálnej nevykonateľnosti nariadeného neodkladného opatrenia vedie k záveru o tom, že neodkladné opatrenia nielen žalovaným 2 a 3, ale ani sťažovateľovi neuložilo žiadnu obsahovo určitú právnu povinnosť, ktorá by akokoľvek obmedzovala sťažovateľa pri výkone jeho práv. Z § 334 Civilného sporového poriadku okrem toho vyplýva, že súd na návrh neodkladné opatrenie zruší, ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené. Konštatovanie krajského súdu o tom, že nebol dôvod na nariadenie neodkladného opatrenia proti žalovaným 2 a 3, preto otvorilo aj sťažovateľovi možnosť domôcť sa zrušenia nariadeného neodkladného opatrenia návrhom podľa § 334 Civilného sporového poriadku.

10. Z § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyplýva, že ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. Do základného práva sťažovateľa bolo podľa neho zasiahnuté nedôvodným nariadením neodkladného opatrenia, pričom neskoršími nesprávnymi rozhodnutiami krajského a najvyššieho súdu mu bola odopretá ochrana brániť sa proti nemu cestou riadneho a mimoriadneho opravného prostriedku. Z podústavného práva vyplýva, že podanie či už odvolania alebo dovolania nie je jediným prostriedkom, ktorým možno dosiahnuť ochranu proti zásahu vyvolaného neodkladným opatrením, keďže zrušenia neodkladného opatrenia sa možno domáhať v osobitných kvalifikovaných prípadoch nepodania žaloby podľa § 336 ods. 3 Civilného sporového poriadku a odpadnutia dôvodov jeho nariadenia § 334 Civilného sporového poriadku. Tieto zákonné konštrukcie sú prirodzeným následkom toho, že neodkladné opatrenia nie sú rozhodnutím vo veci samej, teda okrem iného nie sú zásadne nezmeniteľné.

11. Sťažovateľ mal a stále má k dispozícii možnosti, ako dosiahnuť zrušenie nariadeného neodkladného opatrenia inak ako podaním ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu krajského súdu, ktorým bolo odmietnuté jeho odvolanie. Namiesto vyčerpania týchto právnych prostriedkov podal ústavnú sťažnosť, ktorá je však podľa § 132 ods. 2 neprípustná a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

12. Vo vzťahu k namietanému uzneseniu najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľa treba uviesť, že základom jeho argumentácie je záver o tom, že okresným súdom nariadené neodkladné opatrenie nie je rozhodnutím vo veci samej alebo rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Táto argumentácia nevykazuje znaky zjavne nesprávneho výkladu procesnej normy obsiahnutej v § 420 Civilného sporového poriadku, keďže rozhodnutie okresného súdu o nariadení neodkladného opatrenia zjavne nebolo rozhodnutím, ktorým sa konanie končilo. Okresný súd nariadil žalobcovi podanie návrhu vo veci samej, z čoho je zrejmé nielen to, že nariadené neodkladné opatrenie nie je konečným rozhodnutím v spore žalobcu a sťažovateľa, ale ide o rozhodnutie, ktoré môže byť zmenené či už rozhodnutím vo veci samej, alebo už naznačenými postupmi podľa § 336 ods. 3 a § 334 Civilného sporového poriadku. Nemožno dospieť k záveru, že by rozhodnutie najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľa bolo výsledkom svojvoľnej či formalistickej aplikácie noriem o dovolaní (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Preto je ústavná sťažnosť vo vzťahu k namietanému rozhodnutiu najvyššieho súdu zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

V.

13. Na okraj k argumentácii sťažovateľa v tej časti, v ktorej zdôrazňuje to, že bol v právnej neistote vystavený svojvôli rozhodnutia najvyššieho súdu o tom, či voči nemu nariadené neodkladné opatrenie je rozhodnutím vo veci samej, treba uviesť, že táto právna neistota bola odstránená už rozhodnutím okresného súdu o nariadení neodkladného opatrenia v časti, v ktorej bolo žalobcovi uložené, aby podal návrh vo veci samej. Je zrejmé, že okresný súd vychádzal z toho, že nariadením neodkladného opatrenia nemožno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami podľa § 336 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

14. Otázkou však zostáva vymedzenie tých situácií, kedy môže súd rozhodujúci o nariadení neodkladného opatrenia dospieť k presvedčeniu, že ním nariadeným neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov strán. Trvalá úprava pomerov je zásadne dosiahnuteľná len rozhodnutiami vo veci samej, ktoré sú výsledkom zákonom definovaného civilného sporového konania a ktoré končia právoplatným rozsudkom alebo zákonom pripusteným odklonom s rovnakými účinkami (platobný rozkaz, rozsudok pre zmeškanie). Preto rozhodnutie o neodkladnom opatrení bez uloženia povinnosti podania žaloby vo veci samej môže byť len celkom výnimočným nástrojom vyriešenia sporu dvoch strán, a to v zásade len v situácii, ak v konaní o nariadení neodkladného opatrenia dôjde ku konsenzu strán o tom, že ich spor bude vyriešený touto procesnou formou. Vyriešenie sporu neodkladným opatrením, ktoré konzumuje konanie vo veci samej, je bez súhlasu oboch strán o takomto riešení sporu nielen konštrukciou, ktorá sa bez jasného základu vymyká Civilným sporovým poriadkom predpokladanému rozhodovaniu vo veci samej, ale aj konštrukciou na hrane základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. O takýto prípad však vo veci sťažovateľa nešlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. septembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu